

Sprogbaseret praktik
– hvad, hvorfor og hvordan?

Anne Kærgaard

Indhold

Sprogbaseret praktikforberedelse - hvad, hvorfor og hvordan?.....	3
Hvad går galt – og hvorfor?.....	4
Hvorfor er praktik så vigtig for den unges uddannelsesliv?	6
Hvorfor skal man bruge undervisningstid på at forberede eleverne på praktik?	7
Hvordan forbereder man eleverne på praktik?.....	7
Forslag til aktiviteter i forberedelsesfasen.....	8
Aktivitet 1: Prioriteringsspil – hvad skal jeg lære i praktik?	9
Aktivitet 2 – hvad er en god arbejdsplads?	11
Aktivitet 3 – personlige egenskaber og kvalifikationer. Hvad er hvad?.....	14
Aktivitet 4: Cases / situationsspil inden praktik – hvad skal jeg gøre hvis.....	16
Aktivitet 5: Pauser – hvad snakker man om?	18
Forslag til aktiviteter under praktikken.....	20
Aktivitet 6: At hilse på - og at finde bussen	20
Aktivitet 7: Praktikrapport.....	21
Forslag til aktiviteter efter praktikken	25
Aktivitet 8: Evaluering: Brev til praktikstedet.....	25
Aktivitet 9: Evaluering: At bruge og lære af egne og andres erfaringer, sejre og nederlag	26
Aktivitet 10: Hvad er en god uddannelse?	27
Aktivitet 11: Hvad er vigtigt i MIT uddannelsesliv?	29

Sprogbaseret praktikforberedelse - hvad, hvorfor og hvordan?

Udarbejdet af Anne Kærsgaard på baggrund af erfaringer og forløb med Ung Aalborg Uddannelsescenter, i 9. klasse i folkeskolen og på forskellige indgange på Tech College, Aalborg.

"Jeg tænker på, om jeg gør noget forkert. Eller om de ik' kan li' mig. Jeg tænker også på, om der er nogen som vil snakke med mig"

Sarah, 16 år

Det kan være svært og ofte grænseoverskridende at være i praktik. Ikke mindst for tosprogede elever. For mens rigtig mange elever har gode og givtige erfaringer med hjem fra et praktikophold, oplever andre, at praktikken er vanskelig at overkomme. Disse elever har ofte svært ved at sætte fingeren på, hvorfor de skulle i praktik overhovedet og hvad de skulle lære. Eller om de skulle lære noget i det hele taget. Nogle falder fra i praktikken, og for mange elever er praktikken en enkeltstående begivenhed, der ikke har nogen egentlig sammenhæng med den daglige undervisning.

At være i praktik er imidlertid særdeles væsentligt for eleverne, og er en af de aktiviteter i skoleforløbet, der er med til at give den enkelte unge viden og erfaringer der kan anvendes, når den unge skal videre i livet. Praktikken kan nemlig, når den er forberedt grunddigt med eleverne, give de unge erfaringer i at lykkes, hvorved eleven kan støttes i at have høje forventninger til sig selv, sin uddannelse og sin fremtid. Erfaringerne fra praktikforløbene skal derfor gennemarbejdes og perspektiveres for og med eleven, så h/n opnår en uddannelsesmæssig selvtillid og opnår et billede af sig selv som én der kan blive til noget.

Denne artikel sætter fokus på, hvorfor eleverne egentlig skal i praktik, hvad de skal lære, hvilke faldgruber de ofte kommer ud for - og hvordan man gennem grundig forberedelse i undervisningen undgår eleverne falder fra, og i stedet kommer ud på den anden side med erfaringer, der støtter dem i deres videre uddannelsesvalg. I artiklen beskrives helt konkrete opgaver, der kan støtte elevernes forberedelse af praktik.

Hvad går galt – og hvorfor?

Et praktikforløb byder på en lang række udfordringer, hvorfor de (fleste) unge har behov for at blive klædt på til opgaven. Lader man praktikken stå helt alene, risikerer mange (tosprogede) elever at komme til kort, fordi en stor del af de oplevelser og udfordringer de kommer ud for, vil kræve en ganske særlig forforståelse om bl.a. fag, arbejdspladskultur, kommunikation og arbejdsmiljø. Mange unge udtaler, at det er alle de ting, der er udenfor det egentlige fag, der volder problemer – og følgende er blot en lille del af de udfordringer, de unge kan møde i en praktikperiode:

- Hvad er det egentlig for en jargon man bruger i et køkken?
- Hvad skal man gøre og svare, hvis der er hård og kontant afregning fra mester?
- Hvad skal man gøre, hvis man skal hente noget, man ikke ved hvad er?
- Hvor er toilettet?
- Hvad nu, hvis beboerne på et plejehjem ikke kan forstå, hvad man siger?
- Hvad nu, hvis medarbejderne ikke kan forstå, hvad man siger?
- Hvordan taler man til chefen - og hvordan taler man i et værksted?
- Hvad skal man egentlig sige, når der er pause?
- Hvem skal man henvende sig til i pausen, hvis ingen kontakter én?

Dilemmaerne kan i sig selv forekomme små og bagatelagtige, men bliver ofte uoverstigelige for den unge, hvorved det bliver vanskeligt at være i praktik. Herudover udtrykker mange unge en udpræget frygt for ikke at slå til. I grundskolen er eleverne nervøse for overhovedet at komme ud af de trygge rammer og væk fra de kendte voksne, og på erhvervsskolerne udtrykker de unge en frygt for ikke at kunne honorere de krav, der er på den pågældende praktikplads: Selvom det er en snusepraktik eller en anden kort praktik, er de unge meget bevidste om, de kommer fra en 'rigtig' uddannelse, og at praktikstedet derfor er et potentielt læreplads- eller arbejdssted. På samme tid har en del unge vanskeligt ved at gennemskue, hvilke krav der stilles i praktikken og er altså i tvivl om, hvad hhv. læreren og praktikværten forventer, og de er derfor usikre på, hvad de skal præstere og hvordan de skal forholde sig i praktikforløbet. På samme tid er de bange for ikke at slå til, bange for at fejle både sprogligt, fagligt og socialt. Og den eneste overskuelige strategi er ofte at holde så lav profil som muligt – eller at blive væk.

Som følge heraf oplever mange lærere at:

- Rigtig mange (tosprogede) unge udebliver på anden- eller tredjedagen
- Rigtig mange (tosprogede) unge har svært ved selv at søge praktik (ikke grundskolen)

- Rigtig mange (tosprogede) unge er utrygge og nervøse ved at skulle i praktik
- Rigtig mange (tosprogede) unge lægger ansvaret for eventuelle problemer over på praktikværtten
- Den første praktik udgør den største hurdle – går den godt, gør de andre som regel også
- De elever, der har gode praktikerfaringer får læreplads (ikke grundskolen)
- De elever, der skifter praktiksted ikke får læreplads (ikke grundskolen)
- et ofte er de 'smarte' elever, der har sværest ved at komme af sted

Hvorfor er praktik så vigtig for den unges uddannelsesliv?

”Min far ved sgu da kun hvordan man drikker bajere” Thomas, 19 år

Det primære mål med at være i praktik er ikke at undersøge, om man vil eller ikke vil være tømrer, sygeplejerske, pædagog eller elektriker. Eleven skal i praktik, fordi den viden om arbejdslivet som den unge har mulighed for at tilegne sig gennem velforberejede praktikker, er med til at motivere og engagere den unge i egen uddannelse – fordi gode og gennemarbejdede erfaringer giver den unge en mængde viden, der er en del af de individuelle forudsætninger, der skal til for at være aktør i egen uddannelse og for at kunne træffe kvalificerede uddannelsesvalg.

Man bliver nemlig ikke automatisk uddannelsesparat og -søgende alene af at modtage skolefaglig undervisning. At se sig selv som uddannelsessøgende og som én der har et aktivt arbejdsliv kræver viden og erfaringer, der ikke kommer af sig selv. Nogle unge kommer fra kulturer, hvor der er særlig status knyttet til forskellige fag; eksempelvis er det ikke givet, at en arabisk familie ved, at det er en lang uddannelse at blive tømrer, at en tømrer har høj status og at det åbner mange muligheder – og det er heller ikke givet, at en somalisk familie er bevidst om de muligheder, der ligger i at være sosu-hjælper. Simpelthen fordi jobkultur og uddannelseskultur er kulturelt betingede og forskellige fra land til land.

Denne problematik er ikke kun gældende for etniske minoritets elever, men gør sig også gældende for mange etnisk danske unge. Ikke alle unge kommer fra familier, hvor det er en naturlig del af hverdagen at tale om job og uddannelse – og ikke alle elever har det at være ’en som arbejder’ og ’en som uddanner sig’ at spejle sig i, og ser det ikke som en reel mulighed at tage en uddannelse. Derfor er det nødvendigt, at skolen støtter den unges udvikling i at have høje forventninger til sig selv ved bevidst og eksplicit at undervise i fremtidsmuligheder og det at være aktør i sit eget liv, så den enkelte unge opnår redskaber til kvalificeret at kunne målrette og gennemføre en uddannelse.

Den unges selvforståelse er nemlig en del af det fundament, den unge har brug for som grundlag for at være aktør i sit eget uddannelsesliv, og er essentiel for at kunne tilegne sig de redskaber, den unge har behov for til at kunne se sig selv og reflektere over sig selv som individ og de roller, h/n tager i forskellige sammenhænge:

- **’Mig’-niveau:** Hvem er jeg? Hvad kan jeg nu? Hvor er jeg på vej hen? Hvilke værdier er vigtige for mig som person?

- **'Klasse/skole'-niveau:** Hvordan skal jeg gebærde mig i klassen/skolen? Hvilke rolle har jeg socialt og fagligt? Hvordan lærer jeg bedst?
- **'Uddannelsesrelateret'-niveau:** Hvorfor kan det svare sig at uddanne sig? Hvilke muligheder får jeg? Hvilke kompetencer har jeg, og hvad har jeg brug for, så jeg kan komme videre? Hvad er perspektivet for min uddannelse? Hvad er vigtigt for mig? Hvordan kan jeg tilegne mig ny viden?
- **'Samfunds'-niveau:** Jeg er én der arbejder og tjener penge og bidrager til fællesskabet. Jeg har pligter og rettigheder, og deltager bevidst og kompetent i demokratiet.

Hvorfor skal man bruge undervisningstid på at forberede eleverne på praktik?

"Jeg skal ikke i praktik! Jeg venter, til jeg skal søge elevplads!" Danny, 18 år

For at undgå frafald/fravær i praktikken, er det nødvendigt, at såvel forberedelse som afvikling og evaluering gøres konkret og synligt gøres til genstand for undervisning. For at give eleven de bedste betingelser for at kunne bruge praktikken fremadrettet, skal den altså forberedes. Grundigt. I såvel forberedelse som i udførelse og efterbehandling træner eleverne en række metodiske færdigheder, der også er givtige i de almene fag som fx at argumentere, at dokumentere, at diskutere, at prioritere og at reflektere, hvilket naturligvis skal synliggøres for eleverne, så de har mulighed for at overføre de metodiske færdigheder til andre fag og sammenhænge. I grundskolen er klassen ofte af sted på samme tid. En af fordelene ved sådanne **fælles** praktikker / tidspunkter er åbenlyst, at forberedelsen kan foregå som fælles aktivitet og en fælles undervisning for hele klassen. Denne fælles undervisning skal medvirke til, at eleverne **bliver** klar, hvis de altså ikke er det i forvejen. Også de elever, læreren kan være i tvivl om. Eleverne har, i praktikugen, samme vilkår i kraft af, at de alle er på ny (og gyngende) grund, og vil kunne trække på hinandens erfaringer og viden. I evalueringen kan eleverne lære af og bidrage til hinandens erfaringer.

Hvordan forbereder man eleverne på praktik?

Der er mange måder at forberede praktikken på. De opgaver, der kan ses her er et eksempel – og nedslag i et forløb. Overordnet har opgaverne til formål at stilladsere elevernes sprog og give dem mulighed for at træne forskellige sprogbrugssituationer, der er relevante i forhold til at være i praktik i en virksomhed. Herudover har opgaverne til formål at give eleverne mulighed for at trække på deres fælles viden og erfaringer for at finde løsninger på forskellige problemstillinger. Forskellige arbejdsmetoder støtter elevernes refleksioner omkring deres konkrete praktik, og styrker endvidere elevernes evne til at se sig selv

i et lidt større uddannelses- og arbejdsperspektiv – og at give dem den fornødne selvtilid til at kunne navigere i forskellige miljøer på en konstruktiv måde.

At give eleven de betingelser, der skal til for et succesfuldt praktikforløb er blandt andet at eleven:

- Forberedes på praktikkens mål (Hvad skal du i denne praktik: fx kigge, lære om faget, sælge dig selv...)
- Arbejder aktivt med praktikken inden (Hvad skal jeg lære? Hvad snakker man om? Hvem snakker jeg med? Hvilke forventninger er der til mig? Hvilke situationer kan jeg komme ud for? Hvordan håndterer jeg konflikter? etc.)
- Har én kontaktperson på praktikstedet
- Besøger praktikstedet (eventuelt sammen med læreren) inden praktikstart
- Introduceres til kontaktpersonen inden praktikstart
- Eventuelt følges og afleveres af læreren første dag
- Får støtte i at skabe en personlig relation til praktikstedet

Forslag til aktiviteter i forberedelsesfasen

”Jeg synes det er meget fedt med praktik. Så slipper jeg for skolen” John, 18 år

Først og fremmest er det essentielt at gøre klart for eleverne, hvad de skal lære af at være i praktik. Og at gøre det helt tydeligt, hvad praktikværten egentlig forventer. Eleverne ved det nemlig ikke i forvejen. Målene for den konkrete praktik skal derfor ekspliciteres og gøres til genstand for undervisningen – eleverne skal således lære og diskutere, HVAD det fx betyder at ’vise interesse’ eller at ’tage initiativ’, HVORFOR man skal gøre det og HVORDAN man gør det.

Eksempel på mål fra UU	
Mål for ugepraktikken	Praktikværten forventer at du:
<ul style="list-style-type: none">- At få indblik i arbejdslivet- At få indblik i en sosuassistents /smeds/ ... s arbejdsopgaver- At få kendskab til sammenhæng mellem job og uddannelse- At få erfaring med at være kollega- At få indblik i arbejdsmiljøet på en arbejdsplads- At få indblik i samarbejdet mellem flere faggrupper- At skabe netværk, så du kan komme i praktik næste gang	<ul style="list-style-type: none">- Møder til tiden- Er høflig og lytter- Deltager i arbejdet- Viser interesse- Stiller spørgsmål- Tager initiativer- Kommer med forslag- Holder aftaler

Aktivitet 1: Prioriteringsspil – hvad skal jeg lære i praktik?

”jeg tror det er vigtigt at være høflig! Altså at snakke pænt og ikke sige fuck og neder’n og sgu og sådan.

Men det er fucking svært sådan hele tiden!” Marco, 18 år, Tech College

Opgaven har til formål at eleverne:

- Reflekterer over hvad de skal lære i praktikken
- Overvejer, hvad der er vigtigt for alle, og kun for nogen
- Afstemmer forventninger til praktikken
- Diskuterer, **hvordan** de kommer til at lære
- Afmystificerer praktikken

Hvordan laver man opgaven?

Udsagnene klippes ud i strimler, så eleverne kan flytte rundt på dem.

Eleverne opdeles i par. Hvert par prioriterer udsagnene – hvad er vigtigt, hvad er ikke så vigtigt?

Hvorfor?

Bytter makker. Argumenterer. Til sidst fælles argumenter i klassen.

at lære noget om faget

at være høflig

at møde sent

at møde til tiden

at få indblik i arbejdsliv

at arbejde mange timer

at få tidligt fri

at lære noget nyt

at lære om sikkerhed

at lære om, hvem der

at lære om arbejdsmiljø

arbejder på arbejdspladsen

at stille mange spørgsmål

at spise i kantinen

at slappe af

at lære om uddannelser

at slippe for skolen

at samarbejde

at lære nye ord

at få et netværk

at finde ud af, hvordan det er

at prøve at være kollega

på **den** arbejdsplads

at se godt ud

at møde nye mennesker

at snakke meget

Aktivitet 2 – hvad er en god arbejdsplads?

”I min gruppe, der synes vi noget forskelligt. Altså Jonas han synes, det er fedt hvis man skal lave det samme hver dag, og hvis mester han bestemmer. Det er nemmest. Mig og Tommy, vi synes det er røv hvis vi ikke selv er med til at bestemme. Ellers er det sgu da kedeligt”

Mads 19 år, Tech College

Opgaven har til formål at eleverne:

- Lærer og anvender nye ord
- Reflekterer over, hvad en arbejdsplads er
- Reflekterer over, hvad de mener er vigtigt på en arbejdsplads
- Lærer om, hvad der er karakteristisk ved forskellige arbejdspladser (fx nattevagter)
- Udnytter hinandens viden og kompetencer
- Træner forskellige måder at tale på
- Træner at argumentere
- Træner at prioritere

Hvordan laver man opgaven?

Eleverne opdeles i grupper. Hver gruppe tildeles udsagnene, som er klippet i strimler. Gruppen diskuterer situationerne, og forbereder eventuelt rollespil.

1) eleverne sorterer i vigtige og ikke vigtige

2) eleverne vælger de syv vigtigste og prioriterer dem

Gruppernes prioriteringer gennemgås / diskuteres i plenum. Forskellige prioriteringer vurderes og diskuteres. Læreren fungerer som ordstyrer / notatager på tavlen.

En god arbejdsplads er en arbejdsplads, hvor jeg er sikker på ikke at blive fyret

En god arbejdsplads er et sted, hvor jeg selv kan bestemme

En god arbejdsplads er et sted med spændende arbejdsopgaver

En god arbejdsplads er et sted hvor chefen bestemmer

En god arbejdsplads er et sted hvor kolleger bestemmer over hinanden

En god arbejdsplads er et sted hvor de gamle kolleger bestemmer over de unge

En god arbejdsplads er et sted der ligger tæt på hvor jeg bor

En god arbejdsplads er et sted hvor jeg tjener mange penge

En god arbejdsplads er et sted hvor jeg får pension

En god arbejdsplads har mange forskellige arbejdsopgaver

En god arbejdsplads er et sted, hvor man laver det samme hver dag

En god arbejdsplads er et sted hvor man møder / får fri samme tid hver dag

En god arbejdsplads er et sted hvor mødetiden er fleksibel

En god arbejdsplads er et sted hvor der er mange mænd

En god arbejdsplads er et sted hvor der er mange kvinder

En god arbejdsplads er et sted hvor man snakker meget sammen

En god arbejdsplads er et sted hvor man ikke snakker så meget sammen

En god arbejdsplads er et sted hvor folk behandler hinanden med respekt

En god arbejdsplads er et sted hvor mine venner også arbejder

En god arbejdsplads er et sted hvor der er mange unge

En god arbejdsplads er et sted hvor alle arbejder hårdt

En god arbejdsplads er et sted hvor man drikker øl om fredagen

En god arbejdsplads er et sted hvor nogen arbejder hårdt

En god arbejdsplads er et sted hvor der er en tillidsmand

En god arbejdsplads er en lille arbejdsplads

En god arbejdsplads er en stor arbejdsplads

En god arbejdsplads er et sted, hvor man selv bestemmer sin ferie

En god arbejdsplads er et sted, hvor man møder ind samme sted hver dag

En god arbejdsplads er et sted, hvor man aldrig arbejder om aftenen / i weekenden

Aktivitet 3 – personlige egenskaber og kvalifikationer. Hvad er hvad?

"Jeg skal være professionel fodboldspiller. Så får jeg en syg løn og sygt mange smukke piger. Inshallah!"

Abdi, 16 år

Opgaven har til formål at eleverne:

- ~ Lærer at skelne mellem personlige egenskaber, personlige oplysninger og kvalifikationer
- ~ Reflekterer over, hvad der er job/uddannelse, hvad der er fritid – og hvad der kan være begge dele
- ~ Lærer nye ord
- ~ Udnytter hinandens viden og kompetencer
- ~ Træner forskellige måder at tale på
- ~ Træner at argumentere
- ~ Træner at sortere

Hvordan laver man opgaven?

Eleverne opdeles i fem grupper. På forskellige steder i klassen hænges fem store plancher op. Hver planche har en 'kategori':

Kvalifikationer - Personlige egenskaber - Ord, der fortæller om et job - Personlige oplysninger - Fritid

Herefter får eleverne en lang ordliste (se nedenfor), en masse post-its og en tusch – grupperne skal have forskellige tuschfarver

Eleverne skal nu 'sortere': Gruppe 1 finder 'kvalifikationer', noterer på post-its og hænger på planchen.

Gruppe 2 finder personlige egenskaber og så fremdeles.

Til slut har eleverne mulighed for at læse alle plancherne – og hænge ekstra post-its på, hvis de er uenige. Man må altså ikke tage af – kun supplere.

Til slut en fælles debat – fx om 'hvad er præsentabel?' 'Hvem har skiftende arbejdstider?' 'Er humor det samme på alle sprog' osv

Ekstra: skriv en kort tekst om dig selv til praktikstedet. Du skal bruge mindst 10 ord fra listen. Læs teksterne højt i klassen og hæng dem op.

stabil	engageret	kvinde
præsentabel	ildsjæl	alder
åben	kompetent	mand
fleksibel	selv-tænkende	gift
ærlig	udfordrende	ugift
stille	spændende	mor
høflig	dagarbejde	far
ansvarlig	37 timer	navn
rolig	natarbejde	fodbold
doven	weekendarbejde	veninder
smilende	aftenvagt	læsning
erfaren	arbejdsforhold	karate
selvstændig	travlt	klub
humoristisk	skiftende arbejdstider	fjernsyn
moden	løn	familie
dygtig	mødetid	venner
taler dansk og	faglært	fest
Eksamen	ufaglært	sport
God til at snakke med kunder	uddannet	syning
Karakterer	ungarbejder	-
uddannelse	assistent	-
	lærling	-

Aktivitet 4: Cases / situationsspil inden praktik – hvad skal jeg gøre hvis....

Simon: "Hvis jeg skal feje hele dagen, så skrider jeg. Det gider jeg sgu ik'!!!"

Mark: "Måske har de bare lige glemt dig???"

Simon: "Skal jeg så bare feje videre, eller hvad?"

Opgaven har til formål at eleverne:

- Reflekterer over forskellige situationer, de kan komme ud for i praktikken
- Udnytter hinandens viden og kompetencer
- Træner forskellige måder at tale på
- Træner konflikthåndtering
- Gennem rollespil/diskussion afmystificerer praktikken

Hvordan laver man opgaven?

Eleverne opdeles i grupper. Hver gruppe tildeles en stak kort med situationer. Gruppen diskuterer situationerne, og forbereder eventuelt rollespil.

Hver situation gennemgås / diskuteres i plenum. Forskellige løsningsmodeller vurderes af og med eleverne. Læreren fungerer som ordstyrer / notatager på tavlen.

- Du er i praktik. En af dine kolleger beder dig om at hente noget på depotet. Du forstår ikke hvad han siger. Hvad gør du?
- Du er i praktik. Alle de andre skiftes til at holde pause og drikke kaffe. Der er ingen som spørger dig. Hvad gør du?
- Du er i praktik på et stort værksted. Din kontaktperson har meget travlt. Han beder dig om at feje gulvet. Du fejer i lang tid. Han har ikke fortalt, hvad du skal gøre bagefter. Hvad gør du?
- Du er i praktik på et værksted. Om onsdagen har du fri kl. 17.30, men du skal til lægen kl. 15.00. Hvad gør du?
- Du vågner onsdag morgen og har meget ondt i halsen og høj feber. Hvad gør du?
- Om fredagen spørger en af medarbejderne, om du bliver og drikker en fredagsøl.
- Det er din første dag i praktik. Du sidder i bussen. Du er meget nervøs – tænk hvis ingen vil snakke med dig? Hvad gør du, når du kommer frem?
- Det er din første dag i praktikken. Hvordan præsenterer du dig?
- Du er den eneste på hele værkstedet, der er helt sort. Du føler, de andre kigger på dig. Hvad gør du?
- Du er på toilettet, og hører to af medarbejderne snakke om at 'det er pissebesværligt at have praktikanter'. Hvad gør du?
- Du har fået besked på at isolere. Da du er færdig, opdager du det er helt forkert. Mester siger det er noget lort. Hvad gør du?
- Du hører, at medarbejderne taler om en perker – dig. Hvad gør du?

Aktivitet 5: Pauser – hvad snakker man om?

“BEHØVER man snakke med nogen???” Aisha, 17 år

Opgaven har til formål at eleverne:

- Træner forskellige situationer, de kan komme ud for i praktikken
- Øver sig i at 'pausesnakke'
- Udnytter hinandens viden og kompetencer
- Træner forskellige måder at tale på
- Gennem rollespil/diskussion afmystificerer praktikken
- Evaluerer kropssprog, udtale og ordvalg (ved videooptagelser)

Hvordan laver man opgaven?

Eleverne opdeles i små grupper. Hver gruppe noterer en række emner, der er gode at tale om og en række emner, der er dårlige at tale om. Herefter plenum / diskussion: Hvad er gode / dårlige emner? Hvorfor? Er der forskel på, hvor man er i praktik osv.? Fælles udarbejdelse af 'snakkeliste'. Emnerne diskuteres og gennemgås i plenum. Læreren fungerer som ordstyrer / notatager på tavlen. De gode emner (og evt. et par dårlige) emner noteres på sedler. Eleverne trækker i tremandsgrupper sedler og samtaler/rollespiller om emnerne. Optag eventuelt på video, og evaluer med eleverne.

Fodbold	Kærlighed
Familie	Mobiltelefoner
Børn	Musik
TV	Fritidsinteresser
Nyheder	Ferie
Arbejde	Penge / økonomi
Biler	Alkohol
Sport	Film
Mad	Mænd / kvinder
Religion	Tøj
Politik	Kultur
Sex	- Find selv på flere..

Dårlige emner – som tit gør nogen sure eller kede af det:

Gode emner – som næsten alle kan snakke om:

Forslag til aktiviteter under praktikken

Allerede når eleven får besked om sit praktiksted, er det vigtigt at etablere én eller anden form for samhørighed til eleven. Derfor kan det være en fordel at påbegynde praktikrapporten inden praktikken egentlig går i gang, så eleven oplever en konkret sammenhæng mellem skole og praktik. Målene for rapporten gennemgås med eleverne, og den faste struktur gennemgås. Eleverne kan anvende listen til notater. I kraft af, at eleverne rent faktisk skal iagttage og undersøge forskellige ting i deres praktik, er det umuligt at løse opgaven 'derhjemme'. Det er nødvendigt at gennemleve en praktik for at finde svar og udarbejde rapporten.

Aktivitet 6: At hilse på - og at finde bussen

Inden praktikken skal eleverne ud og hilse på. Eleverne skal derfor træne (2 og 2), hvad man skal sige i telefonen, når man ringer til sit praktiksted og laver en aftale. Herefter skal de finde ud af, hvilken bus de skal med og hvornår. Når eleverne finder ud af bussen og får et ansigt på praktikken er den første og største hurdle overstået. For nogle elever er det nødvendigt, at læreren følger med for sammen med eleven at skabe en personlig relation til praktikstedet.

Aktivitet 7: Praktikrapport

Eksempel på mål for praktikrapporten:

Du skal vise at du kan:

- Fortælle om en arbejdsplads (se nedenunder, hvad der skal være med)
- Fortælle hvad du har lært
- Fortælle om, hvordan du har lært
- Fortælle om arbejdsopgaver
- Fortælle om arbejdsmiljø på en arbejdsplads
- Bruge ord der hører til faget / arbejdspladsen
- Dokumentere med billeder
- Formidle viden
- Anvende IT til at lave en flot rapport
- Tænke på dig selv i fremtiden

1. del (forsiden)

Præsentation

Her skal du have:

- Billede af virksomheden
- Virksomhedens navn, adresse og telefonnummer
- Navn på din praktikkontakt
- Bus: Hvilke busser kører derhen – og hvornår?
- Virksomhedens alder
- Dit navn
- Billede af dig i praktik / dig i arbejde

2. del

Arbejdsopgaver, materialer og udstyr.

Her fortæller du om:

- Dine arbejdsopgaver
Hvilke opgaver kunne du godt lide?
- Hvilke opgaver kunne du ikke lide?
- De materialer, du arbejder med
- Det udstyr / maskiner / værktøj, du arbejder med.
- Hvilke produkter, du laver
- Hvad man bruger dem til

3. del

Medarbejderne i virksomheden.

Her fortæller du om:

- Hvor mange medarbejdere er der?
- Hvilke medarbejdergrupper er der?
- Hvem du selv arbejder mest sammen med?
- Hvor mange lærlinge er der?
- Hvornår vil de ansætte nye lærlinge?

4. del

Arbejds miljø

Her fortæller du om:

- Hvordan var det fysiske arbejdsmiljø?
- Hvordan var det psykiske arbejdsmiljø?

5. del

Din praktik

Her fortæller du om:

- Hvad har du lært? (nye ord, at bruge fx værktøj, at tale med nye kolleger...)
- Hvordan var stemningen på arbejdspladsen – hvordan talte folk sammen?
- Hvordan var din kontaktperson?
- Hvad var det bedste ved din praktik?
- Hvad var det værste?
- Hvad vil du gerne gøre anderledes næste gang?

6. del

Hvad med fremtiden?

Hvordan ser du dig selv om 4 år:

- Hvad laver du?
- Hvad tjener du?
- Hvor bor du?
- Har du selv familie?

HUSK

- Indholdsfortegnelse
- Sidetal
- At bruge en masse billeder
- Lad være med at skrive noget, ikke alle på praktikstedet må læse.

Forslag til aktiviteter efter praktikken

Den evaluering, der foregår efter praktikken bør være fremadrettet og knyttet til elevens fremtidige uddannelses- og arbejdsliv, så den unge får mulighed for at bruge sin ny viden og sine nye erfaringer i forbindelse med sin fremtid. Derfor er det centralt, at praktikevalueringen støtter eleverne i at opsamle den viden og de erfaringer, den enkelte har gjort sig i praktikforløbet, og med udgangspunkt heri eksplicit støtter eleverne i at vidensdele og finde ud af, hvad der var på spil i hinandens praktikker, hvordan de forskellige elever har ageret, og om/hvordan man kunne agere anderledes i forskellige situationer. Herudover er det væsentligt, at eleverne i forlængelse af praktikevalueringen tænker deres fælles viden ind i et fremadrettet uddannelsesperspektiv, der støtter og tydeliggør deres tanker om uddannelse og deres selvforståelse som uddannelsesmindet.

Aktivitet 8: Evaluering: Brev til praktikstedet

'Jeg bruger det her billede, ok? Hun der er 92 år, og hun holder modeshow. Vi ser godt ud på den billede!'

Fatiha, 18 år

Opgaven har til formål at eleverne:

- Siger pænt tak for sidst
- Kort opsummere det gode ved praktikken
- Kort opsummerer, hvad de har lært
- Træner brevgenren
- Skriver noget i hånden
- Vælger et godt billede og printer det ud

Hvordan laver man opgaven?

Eleverne får følgende opgaveformulering:

Du skal skrive et brev til dit praktiksted. Du skal:

- Sige tak fordi du måtte komme
- Fortælle, hvad der var godt
- Fortælle hvad du har lært
- Skrive brevet i hånden. Pænt.

- Printe et billede ud (af dig i praktik) og lægge ved
- Starte og slutte brevet korrekt (med dato og det hele)

Aktivitet 9: Evaluering: At bruge og lære af egne og andres erfaringer, sejre og nederlag

'Den første dag, der sagde jeg ikke noget. Slet ikke noget. Men de var rigtig søde, der. Og om tredjedagen, der snakkede jeg ok, tror jeg. Og om fredagen, der sagde de, jeg snakkede rigtig meget med dem alle sammen. Men så var jeg slut.' **Betty 16 år**

Opgaven har til formål at eleverne:

- Evaluerer situationer fra praktikken
- Taler om / formulerer sig om praktikken
- Deler erfaringer
- Udnytter hinandens viden og kompetencer
- Erfarer, at det også kan være svært for andre
- Hjælper hinanden med at tænke konstruktivt

Hvordan laver man opgaven?

Eleverne opdeles i grupper á fire elever

Runde: Hver elev fortæller om det bedste ved praktikken. Eleverne skal snakke et minut hver. De andre må ikke kommentere.

Elev 1 fortæller om noget, der var svært/en konflikt. Elev 2 fortæller, hvordan man kunne håndtere situationen. Elev 3 og fire kommenterer. Elev 1 fortæller, hvordan han egentlig gjorde. Fortsætter, til alle har haft et dilemma.

I plenum laver klassen og læreren en liste over dilemmaer og løsninger, som hænges op i klassen.

Aktivitet 10: Hvad er en god uddannelse?

"Jeg vil gerne arbejde med hænder. Være VVSeer. Min far siger, jeg skal tænke på min familie og blive advokat" Ahmed, 15 år

Opgaven har til formål at eleverne:

- Reflekterer over uddannelse - med det de ved NU
- Diskuterer og argumenterer
- Anvender deres ny viden om job og uddannelse
- Tænker på uddannelse som noget, de selv har indflydelse på.

Hvordan laver man opgaven?

Eleverne opdeles i små grupper. Hver gruppe modtager en stak ordkort med sætninger på. Hver gruppe prioriterer udsagnene.

En god uddannelse er en uddannelse, hvor man er sikker på at have arbejde

En god uddannelse er en uddannelse, man selv har lyst til.

En god uddannelse er en kort uddannelse.

En god uddannelse er en uddannelse, hvor man får løn imens.

En god uddannelse er en uddannelse hvor man kan tjene mange penge bagefter.

Det er ikke vigtigt med en uddannelse.

En god uddannelse er en uddannelse, der ligger tæt på hvor man bor.

En god uddannelse er en uddannelse hvor ens venner også går.

En god uddannelse er en uddannelse som alle andre også tager.

En god uddannelse har spændende fag.

En god uddannelse har ingen lektier.

En god uddannelse giver mulighed for et spændende job.

En god uddannelse er en uddannelse hvor der går mange piger.

En god uddannelse er en uddannelse, min familie er med til at bestemme.

En god uddannelse er en lang uddannelse.

En god uddannelse ligger langt fra min familie.

En god uddannelse giver mig mulighed for selv at tage ansvar.

En god uddannelse er en uddannelse, hvor læreren bestemmer.

En god uddannelse er en uddannelse, hvor jeg skal arbejde hårdt.

En god uddannelse er en uddannelse, jeg også kan bruge i mit hjemland.

En god uddannelse er en uddannelse, hvor jeg kan møde mange nye mennesker.

Aktivitet 11: Hvad er vigtigt i MIT uddannelsesliv?

'Søde piger. Det er vigtigt, wallah! Narj. Jeg laver bare pis'. Cihan, 19 år

Med det jeg ved nu, hvad vil jeg så prioritere? (som aktivitet 10 – men individuel)

At få nye venner

At arbejdet giver udfordringer

At arbejde alene

At arbejde i grupper

At bruge sine evner

At få en god løn, når man er færdig

At få SU

At få elevløn

At være i praktik

At få gode arbejdskammerater

At arbejdsmiljøet ikke er sundhedsfarligt

At have indflydelse på, hvad man laver

At lære noget nyt

At få udfordringer

At få mulighed for at få sin egen virksomhed

At der er et godt fysisk arbejdsmiljø

At der er et godt psykisk arbejdsmiljø

At arbejde praktisk (maskiner, værktøj...)

At have travlt

Ikke at have travlt

At man skal tidligt op

At møde sent

At det er en kort uddannelse

At man ikke skal skrive ret meget

At man skal læse meget

At man ikke bliver beskidt

At arbejde udendørs

At have meget kontakt med andre

At arbejdet er interessant

At arbejdet er musisk og kreativt

At lave lektier

At skrive projekt

At det er en lang uddannelse

At det er nemt at få arbejde bagefter

At min familie bliver glad og stolt

At jeg synes det er en spændende uddannelse

At mine venner går der

At have mange forskellige fag

At der er mange søde piger